

Viite: asia VN/31649/2023, työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (datakeskusten tietojen julkistaminen)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain muuttamisesta. Energiatehokkuuslain muutosta esitetään uudistetun energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa seuraavaa.

Hallituksen esityksellä edellytettäisiin Suomen alueella toimivien datakeskusten asettavan julkisesti saataville tiettyjä tietoja omasta toiminnastaan, kuten datakeskuksen nimi, pinta-ala ja suorituskyky. Velvollisuus koskisi datakeskuksia, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kW. Velvollisuus ei kattaisi tietoja, jotka ovat liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja liikesalaisuuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut työ- ja elinkeinoministeriön koolle kutsumaan taustaryhmään, jossa esityksen laadintaa on käsitelty ja katsoo, että direktiivin 12 artiklan 1 kohdan velvoitteet tulisivat täytetyksi työ- ja elinkeinoministeriön laatimalla esityksellä, jolla muutettaisiin energiatehokkuuslain 2 ja 3 §:t sekä lisättäisiin 29 f §. Koska kyseessä oleva direktiivin kohta on tullut panna täytäntöön 15.5.2024 mennessä, laki olisi esitetysti syytä saattaa voimaan mahdollisimman pian.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että esitetty laki jättäisi datakeskusten ratkaistavaksi, mitä tietoja ne julkaisevat ja mitä jättäisivät julkaisematta liikesalaisuuden piiriin kuuluvina asioina liikesalaisuuslain nojalla.

Uudistetun energiatehokkuusdirektiivin liitteessä VII on esitetty lista direktiivin 12 artiklassa tarkoitetuista energiatehokkuutta koskevista tiedoista, jotka ainakin edellyttävät seuraamista ja julkaisemista. Näistä esimerkiksi käsitellyn datan määrä ja sähkönkäyttö (josta käsitellyn datan määrä voidaan toimijoiden mukaan johtaa) ovat tietoja, joita yksittäisten datakeskusten osalta ei yleensä julkaista kilpailullisista syistä.

Suomalaisille datakeskuksille voi toisaalta tuoda positiivista näkyvyyttä muun muassa energiatehokkuudesta (sähkönkulutus per käsitelty data) ja hukkalämmön hyödyntämisestä kertovien tietojen julkistaminen. On odotettavissa, että tällaisia tietoja julkaistaisiin, mikäli ne eivät ole jo julkisia.

Edellä mainitun valossa liikenne- ja viestintäministeriö katsoo jäävän epäselväksi, miltä osin uusittu energiatehokkuusdirektiivi ja sen kansallinen toimeenpano tulee parantamaan datakeskusten sähkönkulutuksen seurantaan Suomessa ja Euroopan unionissa. Euroopan komission Yhteinen tutkimuskeskus julkaisi maaliskuussa 2024 raportin, jossa arvioitiin kirjallisuuden ja julkisten datalähteiden perusteella datakeskusten ja viestintäverkkojen energiankulutusta Euroopan unionissa, sillä, kuten raportissa todetaan, huolimatta kasvavasta kiinnostuksesta alan energiankulutusta kohtaan virallisia tilastoja aiheesta ei kerätä. Sama haaste todettiin liikenne- ja viestintäministeriön johtamassa kansallista ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategiaa laatineen työryhmän väliraportissa vuonna 2020. Raportissa nähtiin ratkaisuna

anonymisoidun datankeruutavan etsiminen, jotta saataisiin kokonaiskuva ja voitaisiin seurata datakeskuksen energiankulutuksen kehittymistä.

Energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklan 3 kohdan mukaan datakeskusten julkaisemat tiedot sisältyisivät komission perustamaan eurooppalaiseen tietokantaan, jossa kerätyt tiedot olisivat julkisesti saatavilla yhteismäärätasolla. Datakeskuksia ei kuitenkaan direktiivissä tai kansallisella lainsäädännöllä veloiteta toimittamaan tietoja tietokantaan, eivätkä ne muodostaisi anonymisoitua tapaa kerätä tietoa, sillä ne perustuisivat yksittäisten datakeskusten julkistamiin tietoihin.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitääkin tärkeänä, että työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla etsitään keinoja hyödyntää esimerkiksi sähkön käyttöpaikkaan sidotun Fingrid Datahub Oy:n keräämän datan hyödyntämistä palvelemaan palvelinkeskusten energiankäytön tilastointia.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö muistuttaa, että nykyinen uhkaympäristö haastaa kriittisen infrastruktuurin paikkatietojen julkaisua. Lisäksi CER-direktiivin johdosta laadittu hallituksen esitys asettaa toimijoille veloitteen arvioida toimintaan kohdistuvia riskejä muun muassa paikkatiedon väärinkäytön osalta. Vaikka datakeskuksen osoite ei sisälly kerättäviin tietoihin, saattaa pelkkä nimi ilmaista jo riittäväällä tarkkuudella kohteen sijaintia. Tarkka sijainti saattaa ilmetä myös yhdistämällä nimen ja tehon muihin saatavilla oleviin julkisiin tietoihin, kuten kaavatietoihin ja sähkön siirtoverkon rakenteeseen. Tehon tarve puolestaan ilmaisee, kuinka merkittävä kohde ko. datakeskus on, vaikkakin kerätyistä tiedoista ei ilmene käsiteltävän datan kriittisyys. Edellä esitettyjen seikkojen johdosta liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että tiedot ohjeistettaisiin toimittamaan tietokantaan halutessaan siten, ettei nimestä voi päätellä muuta kuin sijaintikunnan. Esim. ”Espoo datakeskus 1, 300 MW”.

Lopuksi, jäsenmailla on jatkossa nykyistä helpompi saada tietoa sen alueella tarjottavista datankäsittelypalveluista, sillä EU:n datasäädöksessä (EU) 2023/2854 veloitetaan datankäsittelypalvelujen tarjoajat asettamaan seuraavat tiedot saataville verkkosivustoillaan ja pitämään ko. tiedot ajan tasalla:

- a) lainkäyttöalue, joka koskee niiden yksittäisten palvelujen datankäsittelyyn käytettävää tietojen viestintäteknistä infrastruktuuria;
- b) yleiskuvaus teknisistä, organisatorisista ja sopimusperusteisista toimenpiteistä, jotka datankäsittelypalvelujen tarjoaja on toteuttanut estääkseen kolmannen maan viranomaisten pääsyn unionissa olevaan muuhun dataan kuin henkilötietoihin tai tällaisen datan siirron, jos tällainen pääsy tai siirto olisi ristiriidassa unionin oikeuden tai asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön kanssa. Edellä tarkoitetut verkkosivustot on lueteltava kaikkia datankäsittelypalvelujen tarjoajien tarjoamia datankäsittelypalveluja koskevissa sopimuksissa.

Sabina Lindström, osastopäällikkö

Tuuli Ojala, liikenneneuvos

VN/31649/2023-LVM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: